

De Blauwe Klauwier

75-1

EIGENDOM VAN:
VOGELWERKGROEP
'DE KEMPEN'

uitgave: V.W.G. de Kempen

V O G E L W E R K G R O E P D E K E M P E N

Sekretariaat:

Frank Neyts, van Speykstraat 16, 5612 GE Eindhoven
tel. 040-432469

Penningmeester:

Wim v.d. Voort, Kruisstraat 75, 5541 RE Reusel
tel. 04976-1759 Giro: 3675103

Bestuursleden:

Jan Wouters: (gespreksleider), Lindestraat 6, Reusel.
tel. 04976-2391

Frank Neyts: (algemeen coördinator).

Maarten Manders: Adriaanstraat 25bis Utrecht

Lex Peeters: Marialaan 26 Reusel
tel. 04976-2271

Archieven:

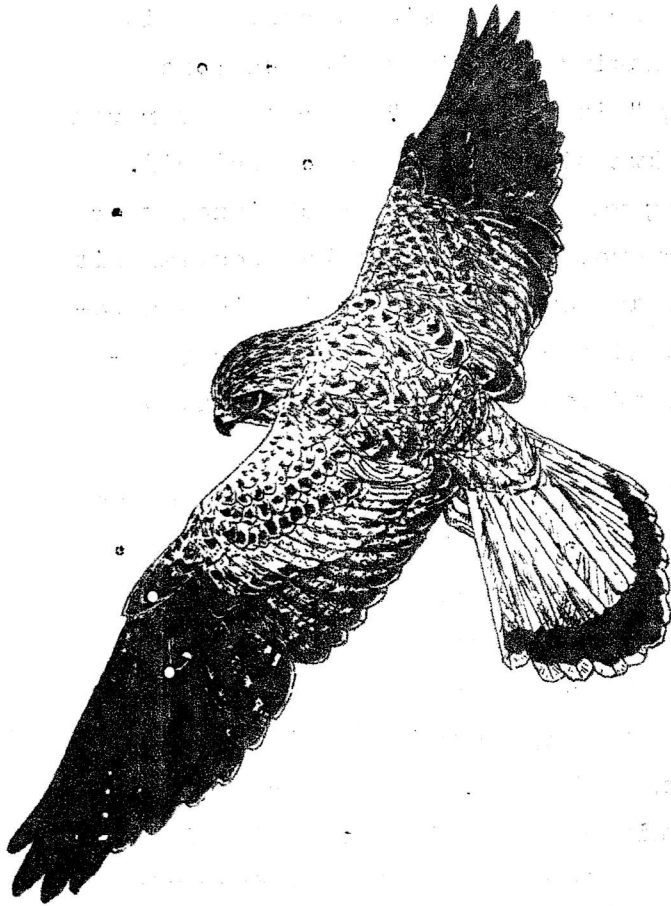
1. Broedvogels: Tom Heynen: Jan Sluytersweg 26,
Eindhoven.
tel. 040-114873.

2. Niet-broedvogels: vanaf heden houden drie mensen zich hiermee bezig. De waarnemingen dienen naar één van deze mensen te worden opgestuurd. Zij zorgen dan zelf voor een verdeling van de soorten. Deze verdeling staat beschreven in de vorige Klauwier onder de rubriek Vogelwaarnemingen in de Kempen. Handig is om zelf de soorten reeds naar de betreffende archivarissen te sturen, nodig is dit niet. De archivarissen zijn:

1. Lex Peeters.

2. Henk Hendriks, Groesstraat 5, 5662 ET Geldrop.
tel. 040-853372.

3. Ruud Bouman, Reinoutlaan 138, 5665 ET Geldrop.
tel. 040-855522.

Lorenvalk.

Alweer het laatste nummer.

Onder het spiedend oog van Geze terenvalk gaat het laatste Klauwiernummer van 1980 weer onder uw gretig lezende blikken voorbij. Dit laatste is zeker niet in de eerste plaats cynisch bedoeld, tenslotte bleek uit de reacties n.a.v. een tweetal artikelen in de vorige Klauwier, dat er in ieder geval gelezen wordt. Toch zijn er, dachten we, het afgelopen Klauwierjaar wel meer artikelen verschenen, waarop gereageerd zou kunnen worden. Dit nu gebeurt eigenlijk nog te weinig. De schrijvers van diverse artikelen, en zeker degenen met een vaste rubriek schrijven tenslotte niet alleen uit een soort redactionele zelfbevrediging (papier eten en inkt drinken dus) of om u te voorzien van de tweemaandelijks portie leesvoer, maar hopen ook

op positieve of negatieve reacties. Het zou prachtig zijn, als op de vergaderingen vragen gesteld of opmerkingen gemaakt werden n.a.v. het geschrevene. We moeten ons zeer goed realiseren, dat de Klauwier een blad is van en voor de eigen leden en bovendien, dat het een goed blad is met lezenswaardige artikelen, waaraan hard gewerkt is. En denk er goed aan: ook jij kunt zo'n artikel schrijven.

Hieronder nog enkele belangrijke mededelingen voor de lezers.

1. Ten overvloede nog eens duidelijk: wie niet op de vergadering komt, krijgt niet automatisch een Klauwier thuisgestuurd. Je kunt hem bij mij komen halen of je belt mij op de vrijdag van de volgende vergadering vóór 19.00 uur even op. (risico van vergeten wordt dan zeer klein).
2. Er bestaat de indruk, dat lang niet iedereen in het bezit is van de complete jaargangen van zowel 1980 als 1981. Graag even controleren, zodat in december deze zaak geregeld kan worden. Het is niet mogelijk stapels Klauwieren van alle jaargangen te bewaren!

Wederom veel leesgenot,
namens de redactie,

Rob.

'n Gezellige zondagmiddagwandeling

Op zondagmiddag 1 november vond er een excursie plaats, geleid door leden van de VWG, voor "Wereldkinderen" in de bossen rond Halve Mijl. Trefpunt was camping " 't Vlutterke," waar om 1 uur zou worden vertrokken. Het Brabants kwartierke kwam er nog wel bij.

"Wereldkinderen" is een vereniging van mensen, die zich inzet voor de problemen van kinderen in de wereld. Deze inzet kan bestaan uit het opzetten van een projekt, bv de bouw van een woning in een bepaald land. Ook kan men een kind adopteren in een land door jaarlijks een bijdrage over te maken of door hier een kind te adopteren.

Er was een mooie opkomst van zo'n 60 à 70 mensen met kinderen van vele nationaliteiten, hoewel de weersomstandigheden toch niet zo bijzonder goed genoemd konden worden. Ze werden in vier groepen verdeeld en elke groep werd begeleid door twee man van de VWG. Ook was er voor de kinderen een kwis aan verbonden. Onderweg werd er van alles uitgelegd en gevraagd, waarbij de kinderen veel ontdekten in en langs de rand van de bossen. Vogels werden ook waargenomen en door een plaatje uit de vogelgids kon duidelijk gemaakt worden om welke vogels het ging. Zo stapten we door via de grafheuvels naar het eindpunt, de kantine van het Vlutterke, waar koffie en broodjes voor de wandelaars klaar stonden. In de kantine werd door de jeugdigen de kwis opgelost en ingeleverd bij Frank, die daarna de prijzen uitreikte. Opvallend was, dat de kinderen al veel kennis inzake het natuurgebeuren hadden. Duidelijk was in elk geval, dat van beide zijden genoten was van de geslaagde middag. Na diverse bedankjes keerde iedereen tevreden huiswaarts.

Albert Vrijaldenhoven.

VOGELS VAN JEROEN BOSCH.

Als je een museum binnengaat of een kunstboek openslaat tref je op schilderijen van oude meesters geregeld natuurgetrouwe afbeeldingen aan van planten, dieren en vogels.

Zo ook in het werk van Jeroen Bosch; geboren rond 1450 in 's Hertogenbosch waar hij waarschijnlijk zijn hele leven heeft gewoond en in 1516 werd begraven.

Op de schilderijen van Jeroen Bosch zijn nachtmerrie-achtige fantasieën te zien met allerlei monsters, gedochten en spookbeelden. Er wordt wel beweerd dat Bosch zijn visionaire werken onder invloed van drugs maakte, dat hij aan duistere praktijken deed en lid was van ketterse sekten. Waarschijnlijk zijn dat kletspraatjes, want hij was een trouw lid van het Onze-Lieve-Vrouwe-gilde, waarvoor hij diverse opdrachten uitvoerde.

De afbeeldingen van Bosch zijn te verklaren vanuit zijn eigen tijd. Godsdienst was een belangrijk element, maar er was ook veel kritiek op de kerk en groeiende belangstelling voor het aardse. Als gevolg van veranderingen in de 15^e eeuwse kerk en maatschappij ontstonden geestelijke spanningen.

Jeroen Bosch gaf de hoop en angst van de late middeleeuwen weer en wilde de kijker bepaalde morele en geestelijke waarheden leren.

Maar genoeg daarover: Nu de vogeltjes. Behalve vele fantasievogels en andere beesten en wezens vond ik in enkele werken ook duidelijk te determineren vogels. Waarschijnlijk heeft de schilder hiervoor middeleeuwse modelboeken (voorbeeldboeken) gebruikt. Vaak hebben bepaalde vogelsoorten een symbolische betekenis. Een Ooievaar is bv. symbool van kuisheid, maar ook van "wereldse lusten"; een Roodborstje staat voor onkuisheid; de uil voor ketterij en voor wijsheid; spechten symboliseren de strijd tegen ketterij, etc.

Hier volgt een lijst met vogels die ik heb gevonden:

- Zijpaneel van "De Hooiwagen" (in Madrid): Bonte kraai, Blauwe reiger, eend.
- De verzoeking van Antonius (in Lissabon): Putter.
- De heilige Hieronymus als boeteling, 1505 (Gent): Steenuil, Koolmees.
- De Tuin der Lusten, 1503-1504 (Madrid): Bonte kraai, Bosuil, zwaan, eenden, (Zilver ?) reigers, Ooievaar, Lepelaar, IJsvogel, Groene specht, Putter, Roodborstje, Hop, Wilde eend, Vlaamse gaai, Koolmees, Blauwe reiger.

NIEUWE VOGELWERK GROEPS PUBLICATIE

"Broedvogelinventarisatie van Hapert en omstreken" is de naam van een nieuw te verschijnen publicatie van de vogelwerkgroep (no 7). Weer een rapport in de eindeloze rij van broedvogelinventarisaties zal menigeen denken, maar om dit soort voorbarige oordelen uit de weg te ruimen even een korte uitwijding over dit rapport.

Van februari tot juli dit jaar is een gebied van bijna 1000 ha rondom Hapert geïnventariseerd op een beperkt aantal broedvogels terwijl van de overige alleen het al of niet voorkomen in bepaalde delen van het gebied bekeken is. De bedoeling is geweest om een beeld te geven de broedvogels van een doorsnee Kempies landschap (géén natuurgebied).

Dorpen en landbouwgebieden zijn tot nu toe vrijwel onbekende gebieden voor de meeste vogelaars, toch zijn juist dit de gebieden waar de meeste inbreuken worden gedaan op de vogels. Denk maar eens aan ruilverkavelingen, ontsluiting, ontgrondingen of dorpsuitbreiding om dan nog maar niet te spreken over de oprukkende bio-industrieën.

Niet alleen deze gebieden zijn vrijwel onbekend, maar ook de vogelsoorten die ervoor kenmerkend zijn: in de SOVON-atlas variëren hun schattingen van vrij schaars tot zeer algemeen. In het verslag is geprobeerd een globaal beeld te scheppen van het voorkomen van deze 'algemene' soorten.

Van de meeste worden behandeld: manier van inventariseren (veel adviezen voor verder inventarisatiewerk), de verspreiding, dichtheden en biotoopkeuze. Van veel van deze zaken is wat de Kempen betreft nauwelijks iets bekend, zodat het verslag als hulp, of misschien wel als basis, kan dienen voor het behandelen van de algemenere soorten voor de "Avifauna van de Kempen" waar langzaam en soort voor soort toch wel aan gewerkt wordt. Het verslag telt 67 pagina's met veel kaartjes en tabellen, en zal waarschijnlijk begin december verschijnen.

Voor meer informatie:

Marco Bakermans
Bernhardstraat 41
5527 AX Hapert

VOGEL- VARIA

kleine Zilverreigers
Camargue, juni '78

**samenstelling:
lex peeters**

ORZAKEN VOOR ACHTERUITGANG VAN KORHOEN:

Op verzoek van Maarten Manders schreef Jan Wouters een brief aan dhr. Niewold van het R.I.N. om te vragen of wij als werkgroep op enigerlei wijze de achteruitgang van de Korhoen in ons werkgebied kunnen stoppen. We ontvingen als antwoord onderstaande:

"Naar aanleiding van Uw schrijven hetvolgende:

- De algehele achteruitgang van het Korhoen in zijn West Europese laaglandvorm is te wijten aan een zeer slechte reproductie als gevolg van het verdwijnen van kuikens gedurende een zeer vroeg stadium.
- Vermoedelijk is een belangrijke factor hierbij het aanbod van voldoende voedsel in de vorm van insecten voor de kuikens.
- Schakel hierin zijn vermoedelijk de direct aan de heideterreinen grenzende landbouwgronden. Allerlei landbouwkundige verbeteringen gedurende de laatste 20 jaar (en nog steeds) zoals grondwaterverlaging, mestgifteverhoging, schaalvergroting en intensiever gewasteeld begunstigen zeker niet een rijke entomofauna en verschaffen vaak ook onvoldoende dekking aan hennen met kuikens.
- Ook een kleinschalige diversiteit van de heideterreinen zelf (en zo nat mogelijk) bevorderen de entomofauna.

Wat betreft de Oirschotse heide:

- Ook hier bedreigen landbouwkundige maatregelen de kwaliteit van de nog geschikte landbouwgronden rondom de hei. In hoeverre dit tegen te houden is weet ik niet, maar elke poging lijkt voor het Korhoen dringend gewenst.
- Beheersmaatregelen op de heide moeten kleinschalig, d.w.z. niet groter dan oppervlakten van 20 x 30 meter uitgevoerd worden. Ontwatering moet tegengegaan worden evenals dichte bebossingen. Er moet verder voldoende hoge struikvegetatie (c.a. 40 c.m.) aanwezig zijn als nestgelegenheid, vooral langs de randen.
- Er bereiken ons nogal eens berichten van nestverstoringen door eieren zoeken. Meer toezicht hierop zou geboden zijn.
- Hier en daar in Nederland worden, zover nog aanwezig, pogingen gedaan om nog niet verkavelde landbouwgronden langs heideterreinen bij het natuurbeheer te trekken teneinde de faunasoorten die hiervan profiteren te behouden.

U ziet, het geheel lijkt niet eenvoudig daar de vermoedelijke oorzaak van de achteruitgang niet binnen de natuurterreinen ligt. Mogelijk ben ik U met dit antwoord van dienst geweest,

Hoogachtend: F.J.J. Niewold."

KIJK EENS NAAR DE MAAN (2):

In aansluiting op het artikeltje in de vorige Blauwe Klauwier nog een paar "Maankijk-gegevens" van dit najaar. De gegevens van het artikel zijn al weer een beetje achterhaald want ik heb nu op 2 avonden meer dan 6 vogels per kwartier gezien. Er is namelijk een avond geweest met zeer sterke trek. Dat was op 15 oktober, toen telde ik met de kijker in een kwartier een keer 14 exemplaren en een keer 18 exemplaren. Deze trokken allen zeer hoog. Wim van de Voort zag op dezelfde avond met behulp van een telescoop zelfs meer dan 25 ex./kwartier, Dit betekent mogelijk dat een aantal zo hoog vloog dat ze met de kijker niet te zien waren. Soms twijfelde ik inderdaad of ik een vogel zag of niet. Het was in ieder geval een avond met zeer sterke trek zoals ik nog nooit had ervaren. De vier avonden ervoor had ik ook gekeken maar was er niet zo'n sterke trek, alleen op 12 oktober met 5 ex. in 8 minuten. Op 7 november was er een stevige trek met 6 en 9 ex. per kwartier.

Jan Wouters

Vertel 'ns Jan, hoe staat het voor december met m'n horoscoop?.....

STERKE GOUDHAANTJESTREK:

1980 bood mij de kans om 2 weken op Schiermonnikoog te verblijven (13 t/m. 25 oktober). Na een vermoeide eerste excursiedag (14-10) zaten we nog wat na te genieten in het noordelijkste café van Nederland, toen daar plotseling een Goudhaantje inviel. Het beestje was uitgeput en het begon dan ook meteen te fourageren. Het trok zich niets aan van de mensen die zich inmiddels rond hem heen verzameld hadden. De volgende dag zaten overal Goudhaantjes, vooral in de duinen dicht bij zee. Er werden zelfs dode exemplaren uit zee opgevist. Een ringer die ik later sprak wist te vertellen dat er die dag veel Goudhaantjes gevangen waren.

Ook dit jaar zat ik in die tijd op Schiermonnikoog (18-24 oktober) en ook nu weer sterke Goudhaantjestrek. Nu echter een tiental dagen later in het jaar (waarschijnlijk vanwege het aanhoudende zachte weer). Op 23-10 waren we garnalen aan het vangen, toen we een Goudhaantje uit zee zagen komen. Dit was de eerste van een hele reeks. Alle uitgeput en op het strand meteen fouragerend. Ik heb 1 ex. gevangen en die was behoorlijk mager.

Sommigen waren zo brutaal dat ze gewoon tussen ons in op de gevangen garnalen voedsel kwamen zoeken. Later hoorden we ook van andere mensen dat ook die "tamme" goudhaantjes gezien hadden.

Is de afstand Skandinavië/Nederland misschien toch te groot?

Pieter Wouters.

MOGELIJK UITBREIDING VAN DE VERBLIJFSRECREATIE OP LANDGOED DE UTRECHT.

Wanneer zijn ze in dit prachtige natuurgebied nou eindelijk eens uitgerotzood??? Steeds meer gaat het er op lijken dat levensverzekeringsmaatschappij "de Utrecht" van plan is van dit terrein te oogsten wat er te oogten valt. Als meest recente gebeurtenis ligt ons het sterk uitdunnen van het voor de Kempen zeer unieke beekbos "De Herdang" nog vers in het geheugen.

Nu wil men een groot aantal huisjes op het landgoed gaan bouwen voor verblijfsrecreatie. Woordvoerders van de verzekeringsmaatschappij durven daarbij te beweren dat dit geen gevolgen zal gaan hebben voor de rust in de omgeving van het Goorven en de Flaes. Heb je echter wél een gezond verstand dan kun je op één hand uittellen dat de drukte in het gebied wel degelijk merkbaar zal toenemen met alle gevolgen van dien. Wat is er namelijk in de omgeving nog meer voor ontspanning te vinden dan deze vennen, de Bockenreyder en de Beekse bergen?

Gelukkig hebben al diverse Milieugroeperingen kenbaar gemaakt fel tegen de plannen te zijn!!!!

Lex.

OUDE GEGEVENS OVER DASSEN GEVRAAGD!

H.Vink van S.B.B. is bezig met onderzoek naar Dassen in Nederland.

Ook oude gegevens omtrent het voorkomen van deze soort zijn bij hem van harte welkom.

Bij navraag bij oude mensen blijkt dat dit sterk bedreigde zoogdier hier in de Kempen in verscheidende gemeenten voorkwam, o.a. bij Oerle en de Oirschotse heide.

Is jouw iets bekend over de verspreiding van de Das dan kun je dat doorgeven aan Jacques die wel als contactpersoon wil fungeren.

SPECIALE AUTO VOOR DE VOGELAAR OP DE MARKT:

(overgenomen uit de Volkskrant van 29-10-'81)

Toeristen en vogelliefhebbers zijn zo hinderlijk voor de vogels op Vlieland, dat de beesten zich terugtrekken op Militaire oefenterreinen. Straaljagerlawaai en schietoefeningen deren niet, ze worden in ieder geval door de koekeloerende mens met rust gelaten.

Een Japans automerk ziet brood in de grote belangstelling voor vogeltjes. Op een autoshow in Tokyo wordt dit vrijetijdsmodel getoond (de dan afgebeelde auto ziet er moet ik zeggen erg indrukwekkend uit), een "Bird-watchingwagen". Tot de standaarduitrusting horen een platform op het dak, een kleuren-videocamera, een monitor, een zeer gevoelige richtmicrofoon die geluid over lange afstand kan opvangen en nog wat snufjes die vogelvrienden nodig hebben.

Je ziet het, de techniek maakt het ook ons vogelaars steeds makkelijker..... Ik verheug me nu al op de tijd dat ik diep weggezakt in een luxe fauteuil bij de openhaart mijn privé-sateliëtje boven het Goorven geleid, om zo-doende mijn plassentelling te doen.

KRAAI/ROOFVOGEL, ROOFVOGEL/KRAAI.

Hoe vaak zien we niet dat een Roofvogel lastig gevallen wordt door één of meerdere Kraaien (je ontdekt daardoor soms zelfs Roofvogels). De Roofvogel doet net of het zijn lot is, want toeslaan zal hij niet doen. Het lijkt eerder of hij op een zo nederig mogelijke manier weg probeert te komen.

Bij de plassentelling van september zag ik echter een geheel ander tafereel. Bij het Pannegoor (Cartierheide) zat rustig een Zwarte Kraai in een boomtop. Plotseling schoot van onderuit de bosjes een vrouwtje Sperwer. Deze vloog zonder te aarzelen op de Kraai af en begon hem te pesten. Na een vlucht van enkele minuten gingen beide weer zitten.

Schijnbaar vredig naast elkaar, want ze zaten nog maar net of de Sperwer dook weer op de Kraai. Dit spelletje herhaalde zich steeds en duurde zeker 15 minuten, totdat de ZwarteKraai het wel voor gezien had en weg vloog. Het was echt pésten wat de Sperwer deed want hij verwonde de Kraai niet. Waarom dit omgekeerde gedrag?
Pieter.

WULP PREFEREERT "SLECHTERE" WEILANDEN.

Dit jaar verblijven er overal kleine tot grotere groepen Wulpen her en der in de weilanden. Het is mij opgevallen dat de Wulpen de typische voorbeelden van Raaigrasweiden mijden, maar meer de slechtere weiden opzoeken. (minder goed onderhouden, nogal wat relief in plantengroei).
Let er eens op of dat overal opgaat!
Pieter.

KRAANVOGELS GEZIEN OF GEHOORD?, JE GEGEVENS OPSTUREN DAN AAN PETER VOORN:
DEN HAAS 63, 5555 AE, VALKENSWAARD,
TEL.: 04902-12106.

LOGBOEKEN EN LOSSE WAARNEMINGEN ZO SPOEDIG MOGELIJK DOORGEVEN AAN
EEN VAN DE ARCHIVARISEN!!!!!!!!!!!!

Vogelwaarnemingen in de Kempen

**Verzameld door
Henk Hendriks**

OVERZICHT VAN OPVALLENDE (BROEDVOGEL)SOORTEN IN DE KEMPEN.

Dit overzicht bevat enkele typische kempische broedvogelsoorten die dit jaar in ons gebied in meer of mindere mate geïventariseerd zijn (o.a. Nachtzwaluw), enkele zeldzame broedvogels (o.a. Roerdomp, Geoorde Fuut en Bergeend) en verder vogels die in het binnenland vrij zelden worden gezien (o.a. Drieteenstrandloper), vogels die in opvallende aantallen aanwezig waren (b.v. 60 Bonte Strandlopers) en verder vogels die überhaupt zeldzaam zijn zoals Reuzenstern.

Geoorde Fuut: Voor deze soort was het afgelopen jaar een succesvol jaar.

- 4 broedparen op het Goorven
- 2 broedparen op het Kromven op de Landschotse Heide
- 1 broedpaar op het Groot Malpieven.

Roerdomp: Hoewel het broedvogel-bestand vergeleken met vroeger sterk achteruit is gegaan, lijkt deze soort zich toch op het huidige niveau te kunnen handhaven. Op de Strabrechtse Heide echter waar toch jaarlijks 1 tot 2 paar broedden, heeft hij dit jaar niet gebroed.

- 2 paar Vessemsse vennen.
- 1 paar Valkenswaardse visvijvers.
- 2 paar Soerendonks Goor.
- 3 paar Budel.

Ooievaar: Gedurende de maand mei zijn verschillende keren Ooievaars gezien, 1 keer zelfs 4 exx.

- Op 10 mei 4 exx. noord, Eersel.
- Half mei 2 exx. Welschap.
- 19 mei 1 ex. Goorven.
- 20 mei 1 ex. Reuselse Moeren.
- Half mei 1 ex. Strabrechtse Heide.

Flamingo: Eind juli bevonden zich 20 exx. bij Budel-Dorplein. Het betreft hier de chileense ondersoort. De uit gevangenschap afkomstige dieren blijken zich in de vrije natuur toch redelijk te kunnen handhaven. De afgelopen winter waren er in Zeeland (Moriaanshoofd) ook zo'n 20 aanwezig.

Grauwe Gans: Dit jaar 3 zekere broedgevallen bij het Ringselven te Budel-Dorplein. Waarschijnlijk gaat het hierbij toch niet om wilde exx. maar zijn ze afkomstig uit het nabijgelegen Hamont(B).

Bergeend: Broedgeval op het Flaes. Op 9 juli waren 6 pulli aanwezig, waarvan 1 ex. in leven is gebleven. Dit is het eerste broedgeval in de Kempen.

Dan nog 2 waarnemingen van uitzonderlijk hoge aantallen Bergeenden. Op 15 aug. 16 exx. en op 19 aug. zelfs 28 exx. Loozerheide bij Budel-Dorplein.

Smient: Op 22 aug. ong. 40 exx. Beuven.

Krakeend: Op 10 oktober bij de plassentelling 105 exx. Beuven.

Visarend: - Op 15 april en 22 juni 1 ex. Budel-Dorplein.
- Op 14 april 1 ex. n.o. richting Meelakkers.
- Eind augustus/begin september pleisterden 3 exx. op de Strabrechtse Heide.
- Eind augustus 1 ex. Valkenswaardse visvijvers.

Zwarte Wouw: - 21 maart 1 ex. Beuven.
- In Mei 1 ex. omgeving Son. (exacte datum niet bekend.)
- Op 16 juni 2 exx. Grootte Heide.
- Op 22 juni 1 ex. Soerendonks Goor.

Rode Wouw: Tot en met oktober zijn 17 waarnemingen van deze soort gedaan.

Wespendief: Er heeft dit jaar een mislukte broedpoging plaatsgevonden in de omgeving van Leende. In 3 andere gebieden zijn zomerwaarnemingen gedaan die op broeden kunnen wijzen.

Bruine Kiekendief: Het bestand handhaaft zich goed op het huidige niveau. Dit jaar 8-9 broedgevallen in de Kempen.

Grauwe Kiekendief: Deze soort blijft een zeldzame doortrekker bij ons. Dit jaar 1 waarneming. Vr. op 17 sept. Loozerheide.

Slechtvalk: Begin augustus werd 1 ex. gezien op de Cartierheide.

Kwartel: Er zijn dit jaar vrij veel kwartels gehoord.
- 1 ex. Half Meijl op 9 mei.
- 1 ex. Burg. Aartsiaan, Bergeijk op 14 en 29 mei.
- 1 ex. Kranermeer, Strabrecht op 3 juni.
- 1 ex. tussen Duizel en vesseem op 2 juni.
- 1 ex. Grafven, Strabrecht op 10 en 16 juni.
- 1 ex. Kasteelbos Heeze op 16 juni.
- 1 ex. westkant Heeze op 16 juni.
- 2 exx. De Pan, Sterksel op 26 juni.

Porseleinhoen: Op 14 april 1 roepend ex. Grafven, Strabrecht. De eerste helft van juni 2 roepende exx. Grafven. In de Avifauna van Nrd. Brabant staat de Strabrechtse Heide als van oudsher bekend als broedgebied van deze soort. Dit is echter zeer afhankelijk van de waterstand die mede het geschikte biotoop moet scheppen.
- 28 juni 1 roepend ex. Soerendonks Goor.
- 8 aug. 1 juv. ex. Soerendonks Goor.
- 5 sept. 1 adult ex. gezien bij Beuven.

Wat steltlopers betreft is het vooral Budel-Dorplein met zijn zandplaten waar de voor het binnenland opvallende soorten en soms in behoorlijke aantallen gezien zijn.

Kluut: - Op 26 april 1 ex. B. Dorplein.
- Op 9 juni 20 exx. B. Dorplein.
- Op 14 juni hier 4 exx.

Kleine Plevier: - 3 broedgevallen B. Dorplein.
- 1 broedpaar Ekkersweijer.
- 1 broedpaar Driebruggen Valkenswaard.

Bontbekplevier: Werd zowel in het voor-als najaar bij B.Dorplein gezien. De grootste aantallen werden echter in het najaar gezien. Op 24 aug. minimaal 23 exx.

Strandplevier: Op 6 mei 1 ex. B. Dorplein. Dit is de 3-de waarneming in de Kempen. De 2 vorige waren ook bij B. Dorplein n.l. 3 aug. 1952 1 ex. en 14 aug. 1953 2 exx. (v. Erve 1967)

Goudplevier: Op 13 aug. 1 ex. Strabrechtse Heide.
- Op 24 aug. 1 ex. Groote Heide.

Zilverplevier: Gedurende de eerste 2 weken van sept. bevond zich 1 ex. te B. Dorplein.

Kanoetstrandloper: Op 6 mei 1 ex. praktisch in zomerkleed B. Dorplein

Drieteenstrandloper: Van 8 t/m. 13 sept. 1 ex. B. Dorplein.

Kleine Strandloper: Eind aug. en de maand sept. zijn er bij Budel-Dorplein altijd wel enkele exx. aanwezig, met een maximum van 11 op 6 sept. en zelfs 19 op 19 en 27 sep.

Temminck's Strandloper: Op 26 april 1 ex. R. Dorplein. Deze soort is minder dan 10 keer in ons gebied gezien. Bij dit ex. werd zeer fraai het loodrechte opstijgen gezien en de kenmerkende triller gehoord.

Steenloper: - Op 6 mei 1 ex. B. Dorplein.
- Op 5 mei 1 ex. visvijvers Bergeijk.
- Op 24 aug. 2 exx. B. Dorplein.

Krombekstrandloper: De soort werd gedurende de maand sept. geregeld bij B. Dorplein gezien. - 6 sept. 3 exx.
- 8 sept. 6 exx.
- 13 sept. zelfs 13 exx.

Bonte Strandloper: Bij B. Dorplein enkele ex. in het voorjaar en in het najaar grotere aantallen met een max. van ong 60 op 19 aug.

Paarse Strandloper: Op 4 mei 2 exx. B. Dorplein. Dit is de eerste waarneming in ons gebied en de derde in Nrd. Brabant. Op 14 en 21 jan. 1945 2 resp. 4 exx. langs de Z. Willemsvaart. (van Aerle).

Rosse Grutto: Op 4 mei 1 ex. B. Dorplein.

Zwartkopmeeuw: Dit jaar 1 zeker en 1 waarschijnlijk broedgeval in de kokmeeuwenkolonie bij het Ringselven-B. Dorplein.

Stormmeeuw: Zoals al jaren het geval is hebben ook dit jaar weer Stormmeeuwen bij B. Dorplein gebroed. (2 paar).

Dwergmeeuw: De enige plek waar bij mijn weten Dwergmeeuwen op de trek in redelijke aantallen gezien worden is het Goorven. Op 10 mei echter ook 12 juv. exx. B. Dorplein.

Reuzensterne: - Op 16 aug. 1 ex. Bouven.

- Van 6- 16 sept. 1 ex. B. Dorplein.

Dit is de 2-de en 3-de keer dat ze gezien zijn in de Kempen en waarschijnlijk ook Brabant.

Op 10 juli 1977 werd 1 ex. gezien op de Valkenswaardse Visvijvers.

Visdief: Dit jaar 4 broedparen B. Dorplein.

Witwangsterne: Eind mei 2 adulte exx. Soerendonks Goor.

Kleine/Kleinste Jager: Op 21 aug. 1 ex. overvliegend Keijenhurk,

Landschotse Heide. Het is niet bekend of het om ad. of juv. vogel ging. (waarschijnlijk juv.).

Opvallend is dat in dezelfde periode vorig jaar een juv. Kleinste Jager op het Goorven werd gezien.

Velduil: Eind Mei 1 ex. Gastelse Heide.

Nachtzwaluw: Dit jaar zijn weer 30 nieuwe zangposten ontdekt.

Het totaal aantal broedparen in de Kempen wordt geschat op ong. 150.

IJsvogel: Dit jaar zijn 6 zekere broedgevallen vastgesteld, (Tom H.) in ons werkgebied, tegen slechts 2 in 1980.

Het lijkt erop dat de soort zich weer langzaam van de zware slag na de winter van '79 aan het herstellen is.

Tuinpieper: Er zijn mij van dit jaar helaas geen waarnemingen van deze soort in de broedtijd bekend. Ook niet van de Strabrechtse Heide, waarvan werd verondersteld dat hij er nog steeds broedde.

Twee najaarswaarnemingen: - Op 13 sept. 2 ex. Strabrecht.
- Eind aug. 1 ex. Grafven, Str.

Waterpieper: - Op 18 januari 26 exx. Malpiebeemd.

- Slaapplaats Hulsterbroek, Geldrop in november 20-25 ex.

Grote Gele Kwikstaart: Een aantal waarnemingen van deze soort,

waarvan nog nooit een broedgeval in de Kempen is vastgesteld: - op 18 mei vr. Herdgang.

- Juni 1 ex. gehoord Venbergse Molen.

- Juni man. Eckartse Bos.

Noordse Gele Kwikstaart: - Op 7 mei 1 exx. Valkenswaard.

- Op 9 mei 5 exx. B. Dorplein.

- Op 10 mei 2 mann. B. Dorplein.

Roodkopklauwier: Op 15 mei 1 ex. Welschap.

Bergfluitier: Op 11 mei 1 ex. gehoord en gezien in "het Look", Veldhoven. (zie 3-de nr. 1981 Bl. Kl.) Eerste waarneming in de Kempen.

Bonte Vliegenvanger: - 1 broedpaar kasteelbos Geldrop.

- Half mei zangpost "Het Look", Veldhoven.

- Mei 3 zangposten in Son.

- Resultaat Koningshof nog niet bekend.

Beflijster: Dit voorjaar meer exx. als in andere jaren.

- m. en vr. Postels Huufke, Vessem op 3, 4 en 5 april.

- 2 m. en vr. Strabrechtse heide op 10 april.

- m. overvliegend Keijenhurk op 14 april.

- vr. Rouwven op 14 april.

- m. zuidrand Oirschotse Heide op 20 april.

Blauwborst: Het afgelopen jaar is door enkele mensen veel aandacht besteed aan deze soort en zijn de belangrijkste broedgebieden geïnventariseerd. Hieronder een kort overzicht:

- Soerendonks Goor en Strijperheg 14-14 paar.
- Reuselse Moeren 13-14 paar.
- Cartierheide 11-13 paar.
- Beuven, Strabrecht 5-6 paar.
- Grafven, Strabrecht 3 paar.
- Collse Zegge 1-2 paar.
- Keijenhurk 2 paar.
- Gijzenrocische Zegge, 1 paar.
- Patoorsweijer 1 paar.
- Hageven 1 paar.

Het aantal broedparen in de Kempen wordt op ong. 100 geschat.

Ortolaan: - Op 7 mei 1 mann. kaalslag Valkenhorst. (Tussen V.waard-Leende.)
- Op 9 mei 1 zingend mann. omgeving Scheidingsven, Strabr,

Kruisbek: - Op 9 juli 1 ex. Cartierheide.

Dan nog een aantal waarnemingen die op zich niet zo bijzonder zijn maar wel de tijd van het jaar omdat deze op mogelijke broedgevallen kunnen wijzen.

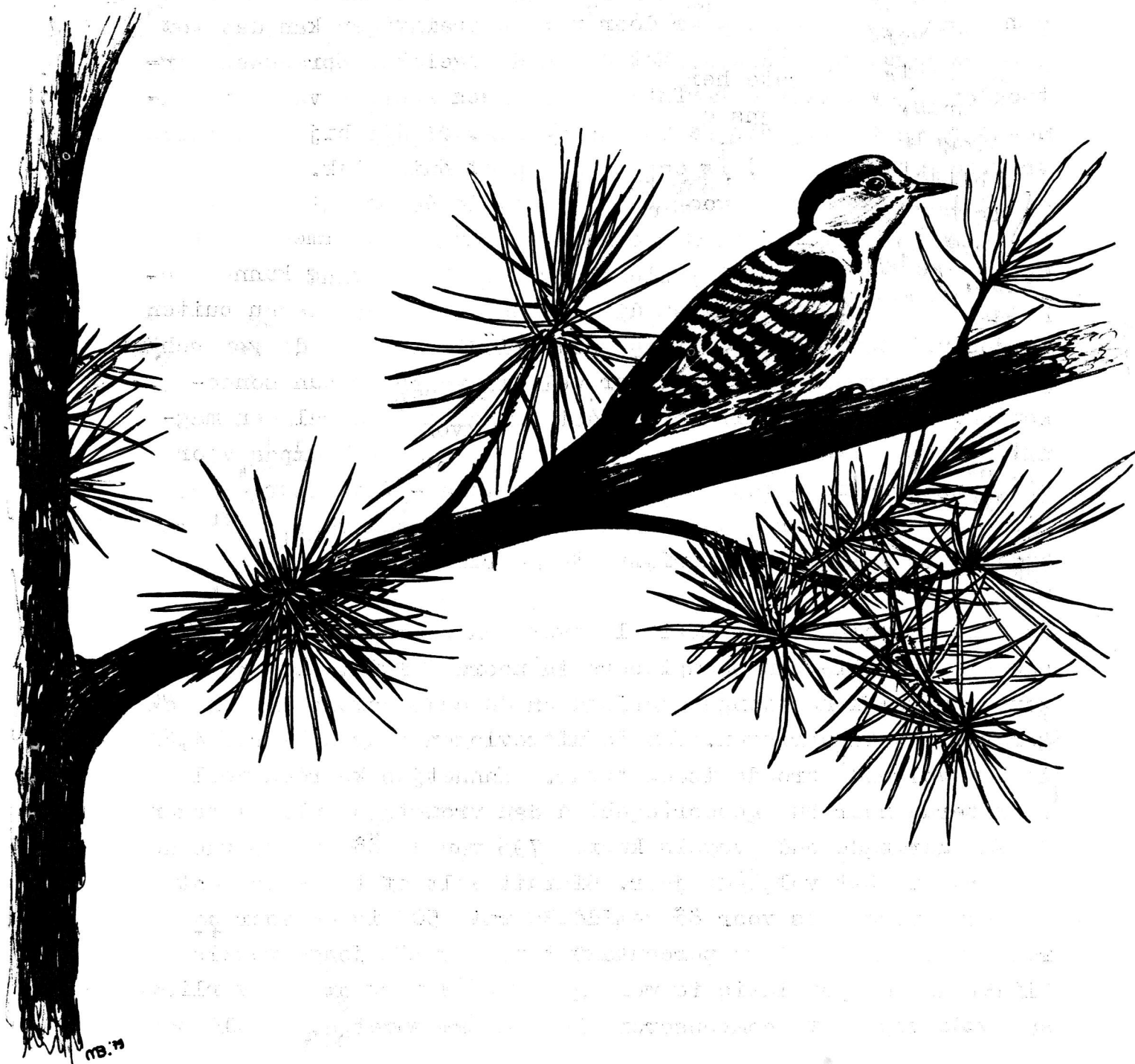
- Sijs: 1 ex. Cartierheide op 9 juli.
1 ex. V.waardse visvijvers op 2 aug.
- Barmsijs: 1 ex. Flaes in juli.
- Keep: 1 zingend ex. op 20 juni, 8 juli en 18 juli in dennenbos aan de zuidkant Strabrechtse Heide.
- Putter: 1 zingend ex. mei hulsterbroek, Geldrop.
1 ex. Bladel op 19 juli.

Dan als afsluiting nog een zeer merkwaardige waarneming. Op 21 augustus werd 3 km. ten noorden van Reusel een overvliegende adulte Jan van Gent gezien!

Henk H.

voor u gelezen.

samenstelling: jan wouters.

In het Journal für Ornithologie van januari 1981 staat het tweede overzichtsartikel over zonne-oriëntatie bij vogels. (het eerste werd besproken in de Blauwe Klauwier van november 1981) Het blijkt dat het gebruik van het zonnekompas geleerd moet worden. De vogel moet de stand van de zon op verschillende tijdstippen van de dag zien en associëren met een bepaalde tijd en windrichting. Op die manier leert de vogel de zon te gebruiken voor de plaats waar hij leeft. Het tijdstip van het aanleren hangt af van de vliegervaring van de jonge vogel. . Postduiven kunnen het zonnekompas gebruiken vanaf een leeftijd van ongeveer 12 weken maar door vroege trainingen kan dat tot 8 weken vervroegd worden. Met de hand opgefokte Spreeuwen vertoonden bij de eerste herfsttrek nog geen gebruik van het zonne-kompas, wel tijdens de voorjaartrek. Of dit bij echt wilde trekvogels ook zo is, is echter nog niet duidelijk. Het blijkt dat vogels voor hun oriëntatie de zon niet persé nodig hebben; er is dus nog een ander systeem waarmee ze, in het geval dat de zon niet zichtbaar is, de richting kunnen bepalen. Zo kunnen postduiven die alleen op zonloze dagen buiten worden gelaten, zich toch nog goed oriënteren. Als de zon schijnt gebruiken normale duiven echter wel bij voorkeur hun zonne-kompas. Het lijkt waarschijnlijk dat trekvogels vooral een magneetkompas gebruiken waarbij een zonne- of sterrekompas voor extra informatie wordt gebruikt. Voor lange-afstandstrekkingers die over de evenaar gaan verandert de zonnebaan veel te sterk om die als enige richtingwijzer te gebruiken.

Ook een vervolg is het artikel over een zeer intensief onderzochte populatie van Boompiepers in noord België. Er werden zoveel mogelijk nestjongen geringd en de oude vogels werden ook gemerkt met kleurringen. Van de uitgevlogen jongen keerde 4,6% in het volgende broedseizoen terug. Mannetjes keerden veel meer terug naar hun geboortegebied dan vrouwtjes nl. 24 tegen 3. Van geringde oude vogels keerde 79% van de ♂♂ en 50% van de ♀♀ terug in het volgende jaar. Hieruit valt af te leiden dat de overlevingskans voor ♂♂ gemiddeld ruim 50% is en voor ♀♀ ruim 30%. Uit het lage percentage terugkerende jonge vogels Blijkt dat de populatie te weinig jongen levert om het verlies aan oude vogels te compenseren. Het tekort wordt aangevuld met

vogels van elders. Waarschijnlijk overleven wel meer jongen tot het volgende broedseizoen maar vestigen ze zich elders zodat dit niet kan worden aangetoond. De populatie bestaat gemiddeld uit 4.6% geboorteplaatsstrouwe eerstejaars vogels, 41.3% vreemde eerstejaars vogels, 37.4 % oudere vogels die trouw zijn aan hun broedplaats en 16.7% onbekende oude vogels.

In de populatie waren zowel ongepaarde ♂♂ (gemiddeld 4 tot 5%) als ongepaarde ♀♀ aanwezig (gemiddeld 2%). Ze vormen een soort populatie reserve en komen niet elk jaar voor. De gemiddelde broedpaar dichtheid was 36 paar Boompiepers per 10 ha.

Bigynie (een mannetje met twee vrouwtjes) werd drie keer waargenomen in 7 jaar.

Verder nog een stukje over trekonrust bij Kepen. 6 ♀♀ Keep werden in noord Zweden ten zuiden van de poolcirkel apart in kooien gehouden bij constante temperatuur maar met de wisselende daglengten van daar ter plaatse. De activiteit van de vogels werd geregistreerd van 17 sept. '77 tot 25 mei '78. In de herfst vertoonden de vogels trekonrust, zowel 's nachts als overdag. Hieruit blijkt dat de Keep zowel dag- als nachttrekker is, iets wat minder bekend is. De onrust duurde langer dan de natuurlijke trektijd van de soort nl tot in januari. Dit zou het gevolg kunnen zijn van het voortdurend korter worden van de dagen. Als de vogels trekken is dat niet het geval omdat ze steeds zuidelijker komen. Ook in het voorjaar begonnen de Kepen weer trekonrust te vertonen maar dit begon later en duurde langer dan de natuurlijke trekperiode. Waarschijnlijk ook weer ten gevolge van de voor de vogels abnormale lichtomstandigheden.

In Bird Study van maart '81 staat een artikel over overwinterende Zwartkoppen in Engeland en Ierland in de winter van 78/79 (dat was dus die strenge winter). Tussen 1 dec. '78 en 31 maart '79 werden minstens 1714 exemplaren waargenomen. De grootste aantallen werden in zuidwest Engeland gezien. 95% van alle overwinterende Zwartkoppen werd gezien in de tuinen bij huizen, slechts 5% in boomgaarden of bos. In januari en februari werden het meeste exemplaren geteld. Natuurlijk werd een groot aantal waargenomen op voedertafels. Brood, vet, bessen en appels vormden 70% van het voedsel wat opgenomen werd. Het op een

meesachtige manier hangen aan een zakje met pinda's werd meer dan 150 keer waargenomen. Agressie tegen soortgenoten en niet-soortgenoten werd veel gezien (230 keer). Verjaagd werden meestal mezen, Heggenus, Vink en Groenling en soms zelfs Merel en Spreeuw. Van Roodborstjes verloren de Zwartkoppen vaak de strijd om de voertafel.

De geslachtsverhouding was 1,4 ♂ op 1 ♀, iets wat niet abnorm aal hoeft te zijn omdat van veel trekvogels de ♀♀ gemiddels iets zuidelijker overwinteren dan de ♂♂.

Het lijkt erop dat de Zwartkop de laatste tientallen jaren meer op de Britse eilanden overwintert dan daarvoor. Zo werden er van de jaren 1945-1954 in totaal 257 winterwaarnemingen bekend. Die toename zal voor een gedeelte toe te schrijven zijn aan een toename van het aantal waarnemers, maar de concentratie van Zwartkoppen in het zuidwesten van Engeland komt niet overeen met de grootste concentratie van waarnemers die in het zuidoosten zit. Bovendien is van een vergelijkbare soort, de Tjiftjaf, het aantal winterwaarnemingen niet zo sterk gestegen. De overwinterende Zwartkoppen in Engeland behoren tot continentale populaties zo is uit ring terugmeldingen gebleken. Het blijkt dat de noordeuropese broedpopulatie de laatste tientallen jaren aanzienlijk is toegenomen o.a. in Finland, Zweden en Noorwegen en overwintering neemt ook in andere westeuropese landen toe. Er betaamt ook een duidelijk verband tussen de aantallen Zwartkoppen die op de waarnemingsstations aan de oostkust van Engeland worden gezien tijdens de herfsttrek en de winterwaarnemingen van de eropvolgende winter.

Het lijkt er dus op dat de toename van het aantal overwinteraars een gevolg is van de groei van de totale Zwartkoppopulatie. Een andere factor die van belang is, is dat de Zwartkoppen zich aanpassen aan het voedselaanbod van voertafels in tuinen. De tjiftjaf die dat niet doet is minder toegenomen en overwinteraars van die soort worden nauwelijks in tuinen gezien maar vrijwel allemaal in niet bewoonde gebieden.

jw.

KARTEREN BIJ INVENTARISATIES.

Als we naar al die jaren dat de Vogelwerkgroep werkzaam is geweest kijken, vinden we een indrukwekkend aantal inventarisaties, of door de mensen als lid, of gewoon persoonlijk gemaakt, Eén van de belangrijkste onderdelen van zo'n broedvogelinventarisatie is het intekenen en uitzetten van de vogels op kaartmateriaal. Maar hoe kun je dat het beste doen, welke fouten kunnen ontstaan of kun je nog iets meer met kaarten doen? Dit zijn zo wat vragen die in dit artikeltje bekeken worden, waarbij afgezien wordt van andere problemen die inventarisaties met zich meebrengen (bv. wanneer is 'n soort broedvogel, hoe betrouwbaar is het totaalbeeld, subjektiviteit van degene die inventariseert, nut enz.)

1. Hoe te beginnen.

Het gebeurt maar al te vaak dat er een gebiedje geïnventariseerd moet worden waarvoor je dan een stuk topografische kaart in je hand geduwd krijgt. Zo, nu kun je beginnen, even onder het kopieermachien en met vijftig van die vellen ben je niet meer te verslaan. Toch zitten er wat probleempjes aan zo'n topografische kaart vast. Op de eerste plaats geven ze vaak een verouderd beeld van de situatie in het gebied. De verkaveling kan veranderd zijn, bosjes kunnen verdwenen of erbij gekomen zijn. Het eerste wat je moet doen is met een kaart naar je gebiedje gaan en die aanpassen aan de huidige situatie. Dit is gemakkelijk te doen aan de hand van de landschapselementen die niet veranderd zijn. Op de tweede plaats zit zo'n topografische kaart vaak vol overbodige details zoals namen, teken-tjes voor naald- en loofbos en hoogtelijnen en punten, waar je in het veld weinig aan hebt. Ze staan vaak in de weg als je broedvogels moet intekenen en het gebeurt vaak dat je die zangpost maar een centimeter-tje verop intekent. Normaliter ben je toch wel zodanig in een gebied bekend dat je deze tekens daar niet nodig hebt. Het laatste en beslist niet onbelangrijkste nadeel van de topografische kaart is de schaal waarin deze verkrijgbaar is 1:10.000. Voor een louter weilandengebied is deze schaal goed te gebruiken, maar met name in bosgebied(jes) geeft deze onoverkomelijke problemen met het intekenen in het veld. Wat er dan meestal moet gebeuren is intussen wel duidelijk: er moet een nieuwe kaart gemaakt worden, en en 't komt er meestal op neer dat je zelf de klos bent. Het eerste wat daarbij komt kijken is de schaal, die aan het type gebied aangepast moet worden. Hieronder volgen verschillende types gebieden met de meest geschikte kaartschaal voor te inventariseren:

Louter landbouwgebied	1:10.000 - 1:12.500
Landbouwgebied met bosjes/	1:5000 - 1:7.500
Bosgebied	1:5000(loof)- 1:7.500 (naald)
Heide	1:7.500 - 1:10.000
Bebouwing	1:5000

/ Soms is het prakties om voor bosjes en andere kleinschalige landschapselementen 'n apart inzetje te maken (als er maar 'n paar in het gebied voorkomen). bv. 'n kaart van 1:10.000 voor 'n weilandenkompleks met als inzet 'n bosje met schaal 1:5000.

Dan het maken van de kaart. De simpelste methode is het maken van twee rasters: één over de topografische kaart en één op het A4 vel waar de inventarisatiekaart op komt (A4 formaat is het makkelijkst voor de reproductie, soms moet je dan twee kaarten van één gebied maken.)

Voor het maken van een kaart met als basiskaart de topografische kaart 1:25.000 kun je 't raster over 't origineel 't best $\frac{1}{2}$ cm nemen en voor die van 1:10.000 het beste 1 cm (fig.1). De rasters op het A4 vel worden dan als volgt:

gewenste schaal:	1:5000	1:7500	1:10.000	1:12.500	1:15.000
1:10.000 - schaal topo-	2cm	1 $\frac{1}{2}$ cm	1cm	--	--
grafische					
1:25.000 - basiskaart	2 $\frac{1}{2}$ cm	1 $\frac{3}{8}$ cm	1 $\frac{1}{4}$ cm	1cm	0,8cm

Met de geodriehoek of zo is het nu simpel werk om de kaart over te tekenen. De kaart kan nu ook aangepast worden aan de huidige situatie en de overbodige tekens kunnen ook weggelaten worden. Het is vaak van groot nut om stuwtsjes, opvallende bomen, masten en andere opvallende dingen op de kaart aan te geven als oriëntatiepunt. Door met 'n zwarte balpen te werken krijg je straks dunne, niet storende lijnen op de kaart (zie fig 1)

2. Het werken in het veld met kaarten.

Wat kan er allemaal gebeuren als je met slecht kaartmateriaal op stap gaat? Het kan een groot gekriebel worden waar je bij het uitwerken niet meer uit wijs kunt, of er kunnen vogels op een verkeerde plaats ingetekend worden omdat de kaart niet klopt. Toen in '78 het Groot Goor geïnventariseerd werd klopten de verhoudingen niet op de werkkaart: het gebied leek veel breder dan het was. Daarom zijn op de oude kaarten vaak vogels ingetekend die er niet waren: men dacht dat 't 'n andere was omdat de afstand naar die andere zangpost zo groot was. (volgens de kaart) Een inventarisatie met slecht kaartmateriaal is gewoon minder betrouwbaar. Voordat je 'n zangpost intekent kun je het beste even rond kijken naar waar je precies staat, dat is met een goeie kaart makkelijk vast te stellen, als je dan een tweede keer op die plaats komt ben je er veel eerder achter of het nu dezelfde of 'n andere vogel is die daar zit. Zeker in weidegebieden is zo 'n oriëntatie op de omgeving belangrijk, 'n vogel is in een groot vlak veel moeilijker op de goede plaats te zetten. Heel gemakkelijk is het dan als de perceelsscheidingen ook op de kaart aangegeven zijn.

3. Als de gegevens binnen zijn.

En daar zit je dan, met een hele stapel inventarisatielijsten voor je neus. Welke criteria gekozen worden om 'n soort als broedvogel te beschouwen komt hier niet ter sprake, maar wel op wat voor manier de gegevens te verwerken zijn.

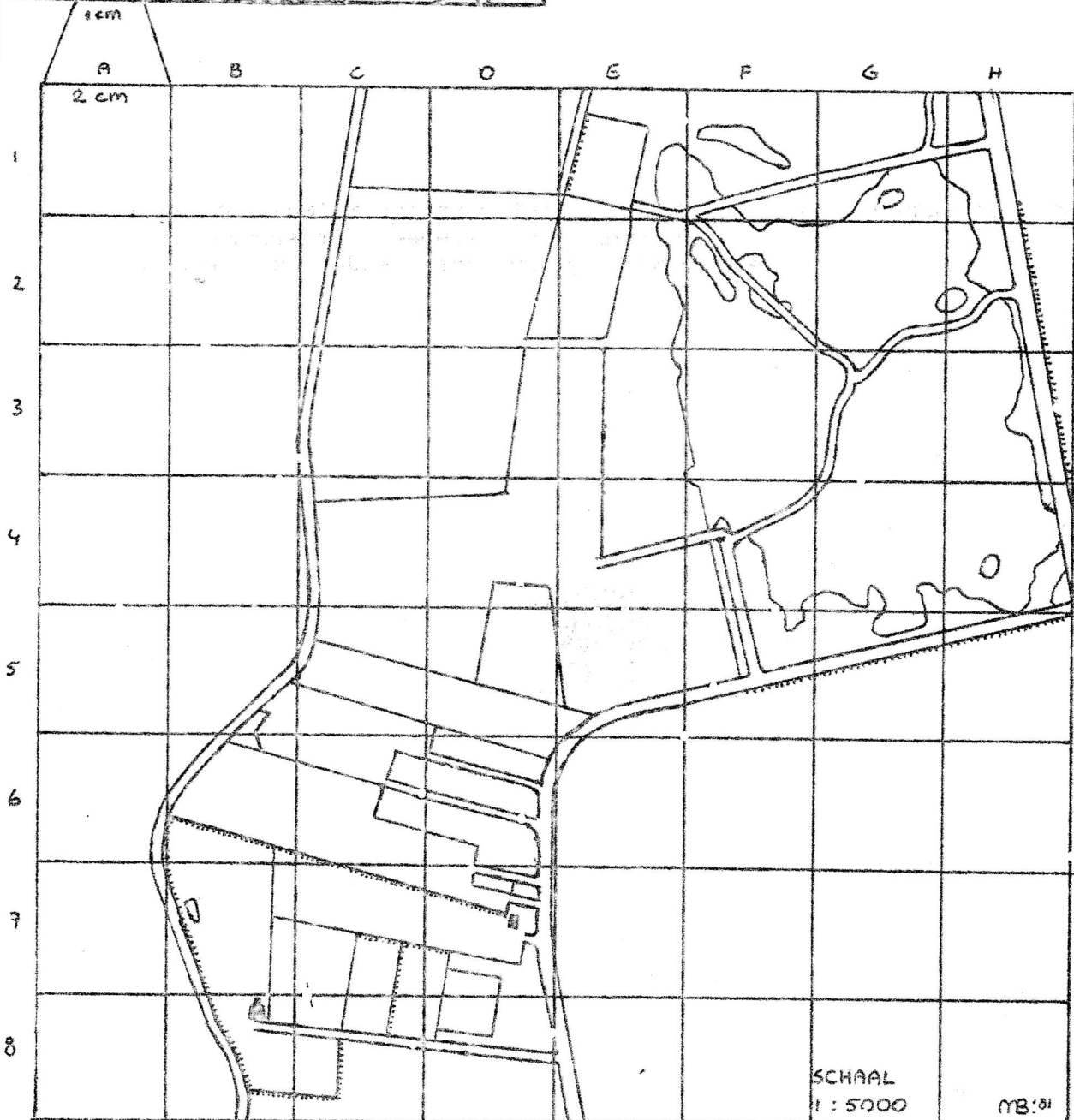
a. Soortenkaarten: dit zijn kaarten waarop de uiteindelijke spreiding van de soort over het gebied door tekens aangegeven is. Gewoon voor iedere broedvogel 'n stip is de meest gebruikelijke, maar het is vaak ook van belang dat de broedzekerheid aangegeven wordt bv door stippen van verschillende grootte. Je kunt zelfs het aantal keren dat de vogel zingend is waargenomen op zo 'n kaart aangeven: 1 maal zingend •, 2 maal zingend ••, 3 maal zingend •••, 6 maal zingend ••••• enz.

b. Dichthedenkaarten: hierop wordt de dichtheid van 'n soort, of van het totale broedvogelbestand aangegeven over het gehele gebied. De dichthedenkaarten maken de spreiding direct inzichtelijk en laten in één oogopslag zien welke delen van 'n gebied voor 'n soort van belang zijn. Er zijn twee manieren om dichtheden duidelijk uit te beelden: choroplethe en isoplethe kaarten. Over het gebied wordt dan weer een raster getrokken. Om dit willekeurig te doen, worden eerst lijnen door de rechter bovenhoek (of 'n andere hoek) van het gebied getrokken. Voor grotere gebieden is een hectare de ideale oppervlakte van 'n rasterruit (i.v.m. verder berekeningen), voor kleinere kan een andere oppervlakte-eenheid genomen worden. Je telt dan gewoon het aantal zangposten binnen iedere rasterruit en schrijft dat erin. Dan ga je kijken naar het maximum en het minimum aantal broedvogels per ruit, op grond waarvan je categorieën kunt opstellen, die het uiteindelijk beeld van de kaart bepalen (fig. 2) Een moeilijkheid zit aan de randen waar soms maar kleine delen van 'n gebied in het rastervlak vallen. Als je de randen ook wilt verwerken kijk je gewoon hoeveel broedvogels er in het stukje van het gebied binnen het rastervlak vallen en vermenigvuldig je dat aantal met het aantal keren dat het rastervlak groter is dan het stukje gebied wat er binnen valt.

fig.1. Het maken van een bruikbare inventarisatiekaart

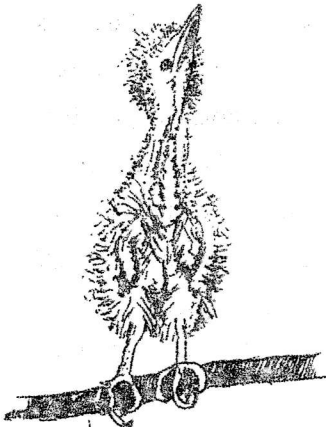

Als basis is hier de topografiese kaart 1:10.000 genomen, om hier een inventarisatiekaart met schaal 1:5000 van te maken. Het raster op de zelfgemaakte kaart kun je het best in potlood doen, zodat je dat weg kunt gummen. Misschien is de Grijze Steen wel een ongelukkig voorbeeld omdat je daarvan na elke winter wel een nieuwe kaart moet maken om een beetje bij de tijd te blijven.....

Waarschijnlijk is dit stukje voor sommigen mosterd na de maaltijd, maar er zijn hopelijk nog heel wat mensen die hier iets aan hebben.

Kaartenmateriaal is en blijft 'n belangrijk onderdeel van elke inventarisatie, en heeft zowel invloed op betrouwbaarheid als op uiteindelijke presentatie. Er moet echter wel in aanmerking genomen worden dat kaartmateriaal maar een probleem is naast vele andere die met broedvogelinventarisaties verbonden zijn.

woudaapje

Marco Bakermans.

Gebruikte literatuur: - verschillende inventarisatieverslagen binnen de Vogelwerkgroep en de Klampert uitgebracht.
- Peter Haggett: geography: a modern synthesis.

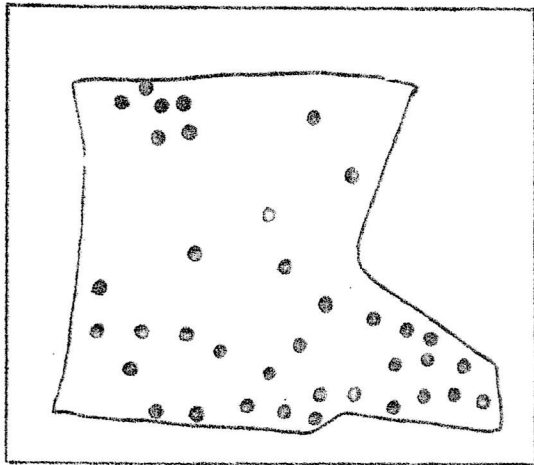
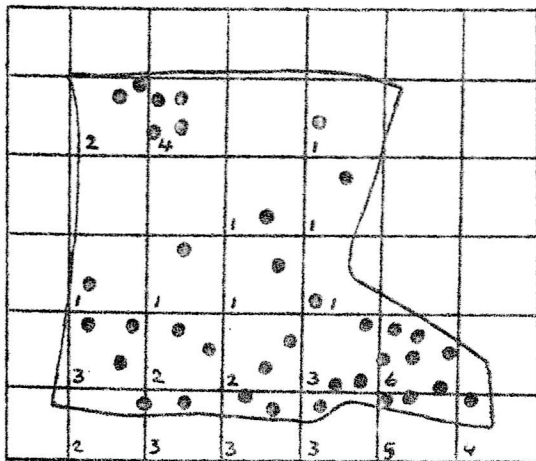
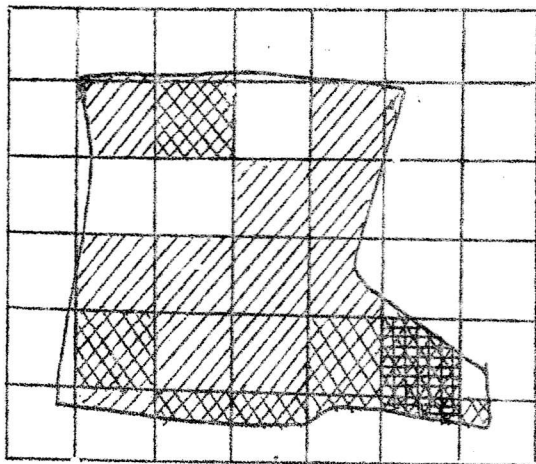

fig.2. Het maken van dichthedenkaartjes

Uitgangspunt is een kaartje van het geïnventariseerde gebied waarop de soort (of de soorten) door stippen aangegeven is (de zgn.soortkaart)

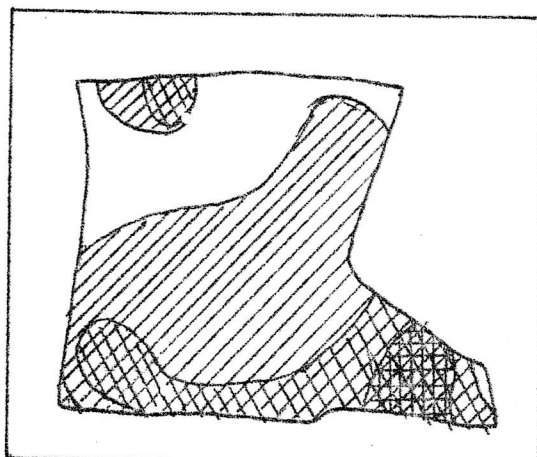
Over de soortkaart wordt een raster getrokken, waarna het aantal stippen per rastervlajje geteld wordt.

Door de hoeveelheden broedvogels per vlak in kategoriën onder te brengen en aan iedere categorie een kleur toe te kennen krijgen we een zgn. CHOROPLETHEN-kaart van de dichtheden van een soort in het gebied. Voor dit geval kunnen de kategoriën het best als volgt genomen worden:

aantal broedvogels per rastervlakje	manier van uitbeelden
--	--------------------------

- 0
- 1 of 2
- 3 of 4
- 5 of meer

Door vloeiende lijnen in plaats van rastervlakjes te gebruiken ontstaat een veel natuurlijker dichthedenkaartje, het zgn. ISOPLETHEN-kaartje. De basis hiervan vormt de choroplethen-kaart, met als eventuele hulp de soortkaart.